

RELIGIØSITET OG FORHOLDET TIL FOLKEKIRKEN

2020

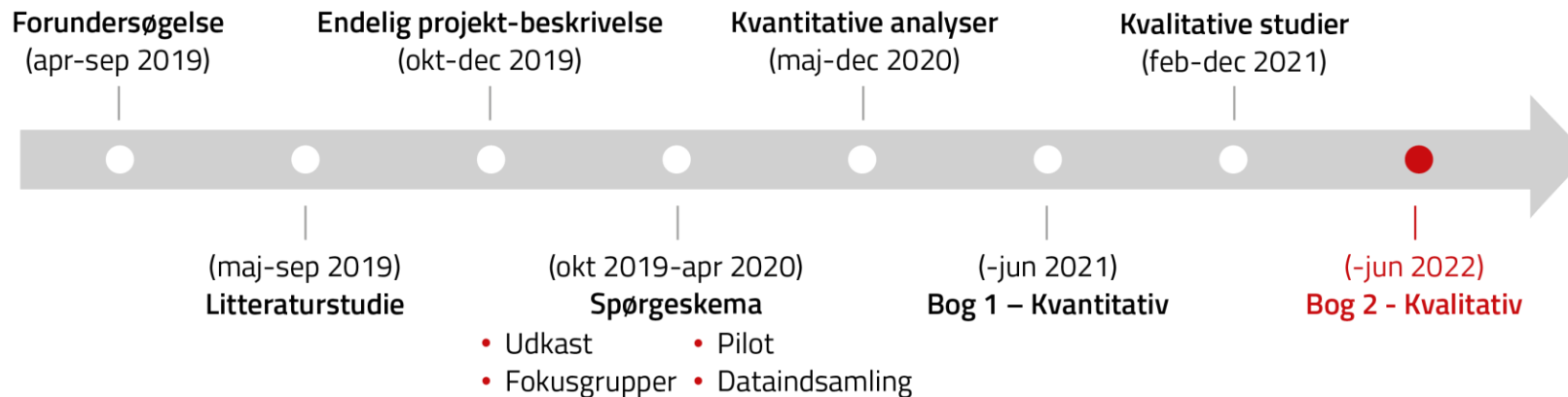
RELIGIØSITET OG FORHOLDET TIL FOLKEKIRKEN

Kort om undersøgelsen

- Kvantitativ undersøgelse blandt 4000 voksne danskere om trosforestillinger, religiøs adfærd og holdninger til folkekirken
- Kvantitative analyser af sammenhænge mellem svar og grupperinger ud fra svarmønstre
- 84 kvalitative uddybende livshistoriske interviews af personer i de forskellige grupper
- Resultat: to bøger – en kvantitativ (2021) og en kvalitativ (2022)
- Til gentagelse hvert 10. år

Faglig følgegruppe

- *Funktion:* Giver fagligt input til undersøgelsen
- *Inddragelse:* Kvalificerer følgende 1) spørgeskema, 2) foreløbige fund af kvantitative analyser, 3) bog 1 – kvantitativ analyse og 4) foreløbige fund af kvalitative analyser og 5) bog 2 – kvalitativ analyse
- *Medlemmer:*
Professor, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, KU, Margit Warburg;
Postdoc, Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv, RUC, Astrid Krabbe Trolle;
Lektor, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, KU, Peter B. Andersen;
Professor emeritus, Sociologisk Institut, KU, Peter Gundelach

STIGENDE RELIGIØS FORSKELLIGHED I BEFOLKNINGEN

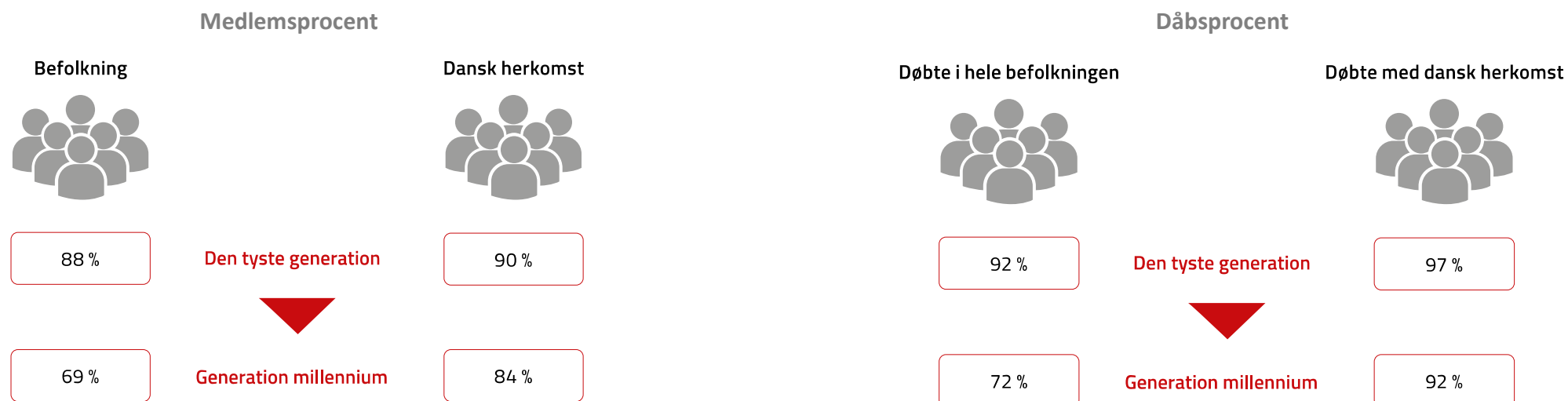
To befolkningsmæssige forandringer har særligt ændret den religiøse profil i den danske befolkning:

- 1) *Traditionsbrud* - Ungdomsoprøret i 1960'erne og 70'erne, der brød med autoriteter og traditioner samt åbenhed for østlige traditioner som buddhisme og hinduisme (sekulariserings- og individualiseringstendenser samt øget religiøs åbenhed)
- 2) *Nye befolkningsgrupper* - Samtidig ser vi igennem årtierne tilføring af religiøs forskellighed fra nye indvandrede befolkningsgrupper særligt fra muslimske lande (globalisering)

NYE BEFOLKNINGSGRUPPER

- *Nye befolkningsgrupper* - tilføring af religiøs forskellighed fra nye indvandrede befolkningsgrupper (globalisering)
- Sproglige, kulturelle og teologiske forskelle
- Fald i medlemsprocent og dåbsprocent

VIDEREFØRELSE AF DÅB

Tabel 14: Videreførelse af dåb i folkekirken (blandt folkekirkedøbte)

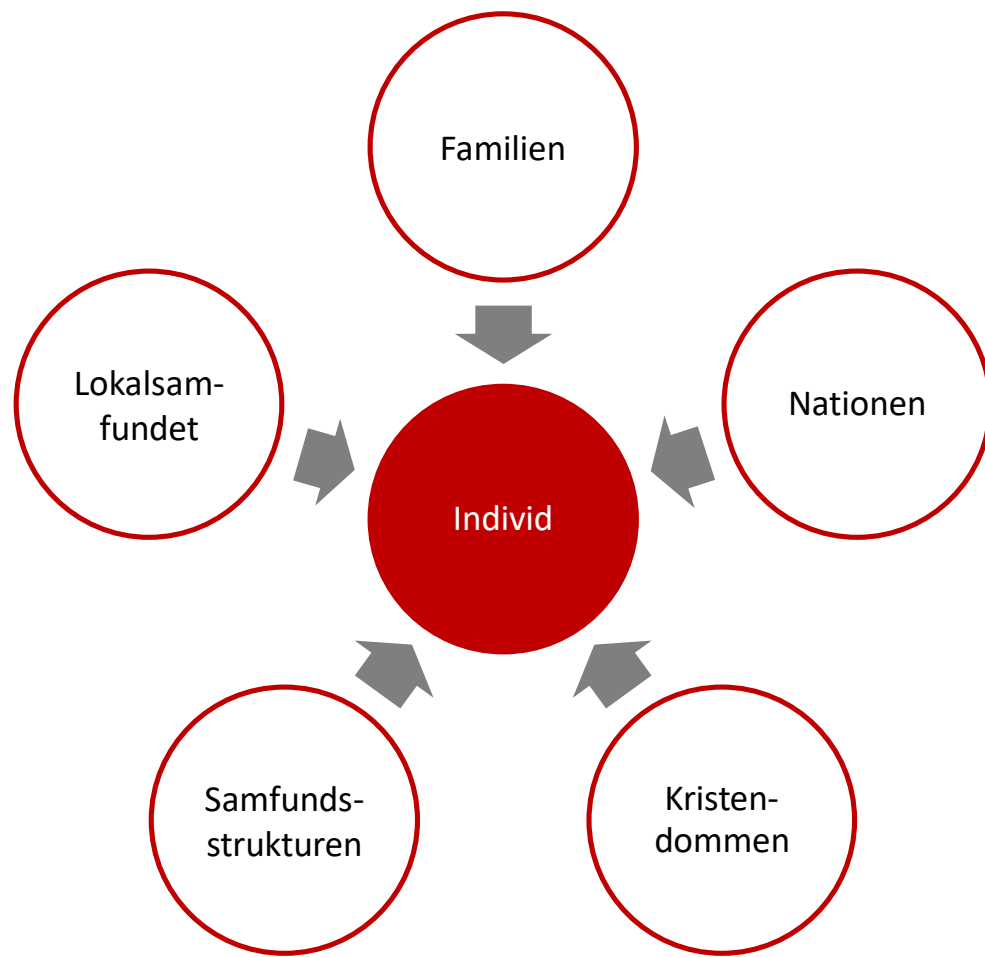
Er dit barn/dine børn døbt i den danske folkekirke?	Generation millennium 24-39 år	Generation X 40-55 år	Generation Jensen 56-65 år	68'erne 66-74 år	Den tyste generation 75-	Total
Ja, alle børn er døbt i folkekirken	73 %	88 %	90 %	89 %	93 %	87 %
Ja, nogle af mine børn er døbt i folkekirken	4 %	4 %	3 %	3 %	2 %	3 %
Nej, ingen børn er døbt i folkekirken	23 %	9 %	7 %	8 %	5 %	10 %
Total	100 % (355)	101 % (872)	100 % (560)	100 % (528)	101 % (372)	100 % (2680)

Note 1: N = 2.680, missing = 3. $p \leq .001$. Uden vægt.

- Generation millenium er i færd med at få børn og nogen har derfor børn, der endnu ikke er døbt
- Andre undersøgelser viser at forældre i dag oftere overlader valget om dåb til børnene selv, hvilket skubber valget om dåb til konfirmationsalderen (fx Leth-Nissen og Trolle, 2015)
- Tallet vil naturligt stige med alderen, da flere vil blive døbt gennem livet

KOLLEKTIVE IDENTITETER

De kollektive identiteter

- Familien: medlemskab som rammen om familiens fælles historie
- Nationen: folkekirken som nationalt kulturelt fællesskab
- Kristendommen: et kristent tros- eller værdifællesskab
- Samfundsstrukturen: folkekirken som en samfundsinstitution
- Lokalsamfundet: folkekirken som indgang til det lokale fællesskab

Bred forankring i kollektive identiteter

- I gennemsnit 4,4 årsager til medlemskab
- Interviews viser typisk bred fundering i flere kollektive identiteter

Formentlig årsagen til den store stabilitet i medlemskabet

RELIGIØSITET OG MEDLEMSKAB

- Kristen tro spiller en rolle for 43% af medlemsgruppen
- Personer, der oplever, at religion var vigtig i barndommen, har også et stærkere tilhørsforhold til folkekirken i dag
- Danskerne vælger selv deres religiøse indhold inden for medlemskabets formelle ramme
- Medlemskab af flere trossamfund i vækst (de ældste: 1,4 % -> de yngste: 6,2 %)

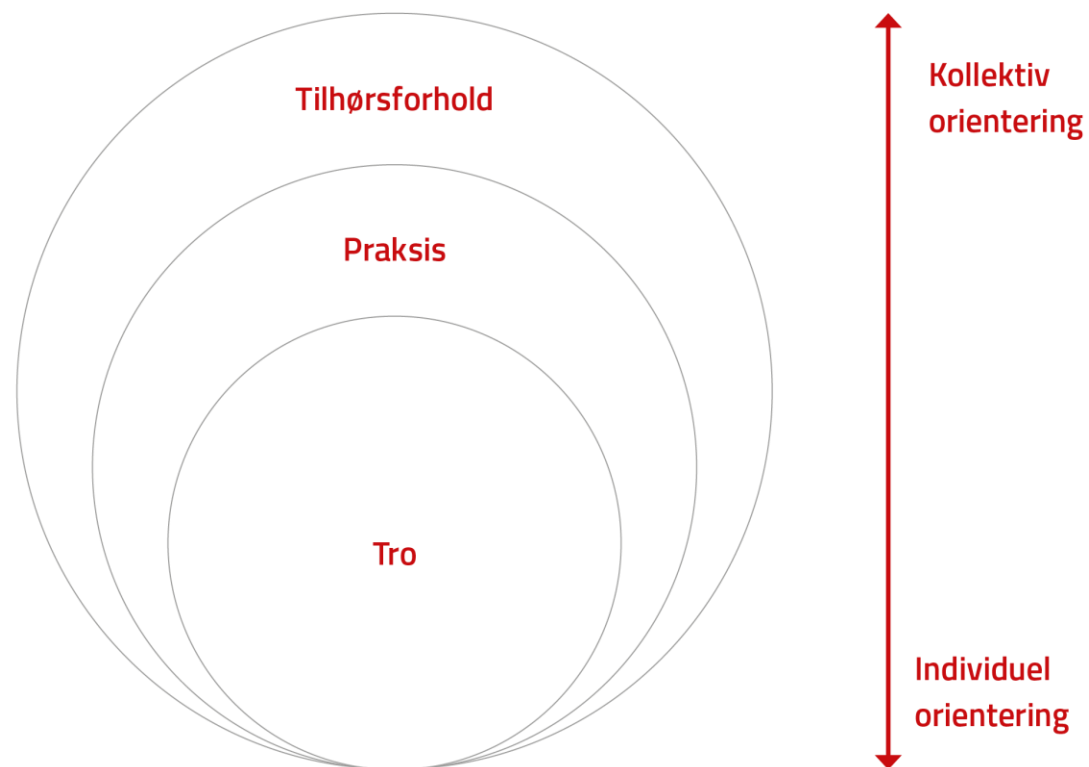
HOLDNINGER TIL FOLKEKIRKEN I DET OFFENTLIGE RUM

(HELE BEFOLKNINGEN)

- Ønsker folkekirkelig synlighed ved begivenheder, der er knyttet til familiens mærkedage og børnenes skolegang.
- Lav opbakning til folkekirkelig tilstedeværelse ved andre begivenheder lokalt og politisk.
- I relation til højtidsdage i Kongehuset, er befolkningen mere delt.
- Befolkningen støtter mest op om folkekirkelig tilstedeværelse ved følgende begivenheder:
 - I skoletiden i forbindelse med konfirmationsforberedelse (70 %),
 - Når der er juleafslutning i folkeskolen (54 %),
 - Når der er sket en katastrofe (53 %).

OVERORDNEDE TENDENSER

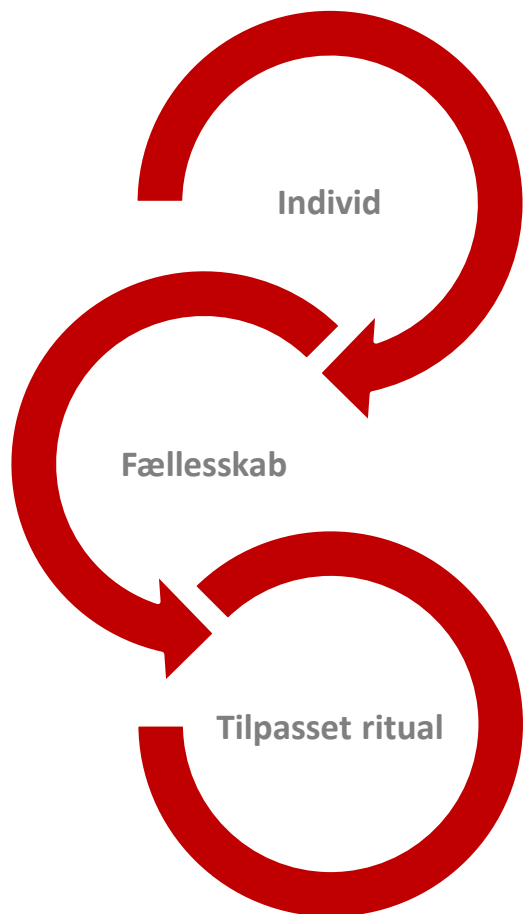
RELIGIØS PRAKSIS

Figur: Matrix over religiøs praksis i tid og rum

		Tid	
		Offentligt tidspunkt	Privat tidspunkt
Rum	Offentligt rum	• Folkekirkelige handlinger• Folkekirkens gudstjenester• Folkekirkelige aktiviteter	• Besøg i folkekirkens kirkerum• Besøg på kirkegårde• Privat bisættelse og askespredning
	Privat rum	• TV- og radiogudstjenester• Onlinedgudstjenester• Frikirkers gudstjenester og aktiviteter (når annonceret)	• Private ritualer• Aftenbøn

INDIVIDUALISERET PRAKSISOPBYGNING

- Tro/ikke-tro
- Trosforestilling
- Værdier

- Familie
- Nation
- Kristendom/religiøst fællesskab
- Lokalsamfund

Offentlig praksis

- Præstens evne og vilje til mediering afgørende for oplevelsen af praksis og også for forholdet til folkekirken

Privat praksis i offentligt rum

- Kirkebygning – kultur og ro (Hans, Henny)
- Kirkerummet (Gitte)
- Bøn i offentligt rum (Hans)
- Besøg på kirkegården – smukt sted, ro, besøg og vedligehold af gravplads
- Vielse i naturen (Trine)
- Askespredning over havet (Anonym)

Privat praksis på offentligt tidspunkt

- TV-gudstjenester (Ib)
- Online-gudstjenester (Dennis)
- Frikirker (Dan)

Praksis i privat rum og tid

- Spirituel praksis (Thea)
- Bøn (Grethe, Dagmar)
- Offergaver og lystænding (Trine)

Individualisering ud fra den enkeltes og fællesskabernes behov giver frihed hvorved praksis bliver meningsfuld og værdiskabende på egne præmisser – den opleves autentisk

UDVIDELSE AF BEGREB OM AKTIV KIRKEBRUG

Gængs forståelse af 'aktiv kirkebrug'

- Religionssociologiske studier: aktiv primært målt som deltagelse i gudstjeneste
- Folkekirkens tællinger: ofte primært deltagelse i gudstjeneste og nadver – dog enkelte stifter, der måler flere kategorier

Vores fund – 'aktiv kirkebrug' kan se meget forskelligt ud

- Debataftener – kristendommen og samfundet (Glenn)
- Samtalegrupper (Gry)
- Fortrinsvis sociale arrangementer (Dan)
- Besøg af kirker ud fra kulturel interesse (Hans)
- TV-gudstjenester (Ib)
- Online-gudstjenester (Dennis)
- Bøn (Fiona)
- Lystænding (Gorm)
- En stille stund (Gitte)
- Besøg på kirkegården (Ulf – smukt, Marianne – holder gravsted, Mathias – mindes og parkere tanker)

Interviewpersonerne føler sig ikke forpligtet af gudstjenesterne, men benytter kirken individualiseret

Grund til udvidelse af begrebet om 'aktiv kirkebrug', så det favner en bredere individualisering

FOLKEKIRKENS PRIORITETER

Tabel 32: Forventninger til folkekirkens prioriteringer fordelt på uddannelsesgrupper (folkekirkemedlemmer)

Hvis folkekirken skal prioritere sine midler, hvor vigtige synes du så, at følgende aktiviteter er?	Total
At vedligeholde kirkegårde godt?***	86 %
At hjælpe syge, gamle og socialt udsatte*	86 %
At bevare traditionerne**	78 %
At holde kirkerne åbne for dem, som vil bede eller meditere?***	76 %
At arrangere kirkelige tilbud for børn og unge?***	69 %
At skabe nye gudstjenesteformer?***	66 %
At deltage i internationalt hjælpearbejde*	64 %
At samarbejde med andre trossamfund?***	53 %
At tage mere aktivt stilling til aktuelle samfundsspørgsmål?***	39 %
At organisere gudstjeneste hver søndag i alle menigheder?***	37 %
At missionere?***	12 %

Note 1: N = 3.127-3.152, missing = 4-29. Besvarelser uden vægt.

Note 2: *** $p \leq .001$, ** $p \leq .005$, * $p \leq .05$.

FORANDRINGER GENNEM LIVET (LIVSCYKLUS)

